

UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Prof. UKSW dr hab. Piotr Zapadka
Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych WPiA UKSW
Kierownik Katedry Prawa Finansowego i Ekonomii

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2020 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej

Pani magister Marty Zygier

pt. „Zakres regulacji bancassurance a ochrona interesu klienta”

(maszynopis), s. 301

Dla oceny pracy doktorskiej szczególnie ważne jest zwrócenie uwagi na dobór właściwego tematu i jego sformułowanie, znaczenie zawartej w nim treści i doniosłość oraz sposób realizacji celów rozprawy. W pierwszej kolejności chcę podkreślić, że temat rozprawy doktorskiej Pani mgr Marty Zygier „Zakres regulacji bancassurance a ochrona interesu klienta” został trafnie dobrany i dobrze sformułowany.

Temat jakiego podjęła się Doktorantka dotyczy problemu odpowiedniej ochrony praw klienta bankowego, zainteresowanego zawarciem umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu oferowanego przez bank „kanału dystrybucyjnego” jakim jest bancassurance. Zważywszy, że ten sposób oferowania przez banki produktów ubezpieczeniowych w ramach praktyki bancassurance rozwija się dynamicznie i jest coraz powszechniejszą usługą, nie sposób odmówić pracy znaczenia praktycznego, a także nie dostrzec jej użyteczności.

Doktorantka słusznie wskazuje, że „w polskim porządku prawnym obowiązuje ustawowy zakaz uniemożliwiający prowadzenie przez jeden i ten sam podmiot

zarówno działalności bankowej jak i ubezpieczeniowej. Należy zwrócić uwagę, iż zastosowano jasne rozdzielenie prowadzenia każdego z tych rodzajów działalności, a także wprowadzono podział działalności ubezpieczeniowej na oferowanie ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych. Nie oznacza to jednak zakazu możliwości dystrybucji produktów finansowo-ubezpieczeniowych przez jedną instytucję. Bank i zakłady ubezpieczeń mogą tworzyć zależne od siebie podmioty odpowiedzialne za dystrybucję produktów”.

Doktorantka w swojej pracy omawia możliwe modele dystrybucji produktów ubezpieczeniowych w ramach współpracy pomiędzy bankami a zakładami ubezpieczeń, przy czym koncentruje się na kwestiach związanych z ochroną klienta korzystającego z tych usług. Bez wątplenia takie ujęcie tematu jest uzasadnione ze względu na status banku jako instytucji zaufania publicznego, bowiem nieprawidłowości przy świadczeniu usług w ramach bancassurance mogą się „przełożyć” na spadek zaufania do instytucji banku – także w innych obszarach jego działalności – a to zaś w dalszej konsekwencji może mieć negatywne konsekwencje dla stabilności systemowej całego rynku finansowego.

Doktorantka słusznie zwraca uwagę, że przepisy prawa nie nadążały za rozwojem „kanału dystrybucyjnego” bancassurance, co skutkowało niedostatecznym poziomem ochrony klienta. Dlatego też, Komisja Nadzoru Finansowego w czerwcu 2014 r. wydała Rekomendacja U dotyczącą dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Celem tych rekomendacji było stworzenie standardów współpracy banków i zakładów ubezpieczeń, tak aby nie ograniczać rozwoju banków w tym obszarze ich aktywności, jak i zapewnić ochronę nieprofesjonalnym uczestnikom rynku finansowego.

Prawodawca europejski, także zauważył konieczność uregulowania tego obszaru i w 2016 r. przyjął dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (dalej „Dyrektywa IDD”). Jednym z celów tej dyrektywy jest zapewnianie ochrony

konsumentom na jednakowym poziomie niezależnie od różnic między kanałami dystrybucji. Dyrektywa ta została implementowana do polskiego systemu prawnego ustawą z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń.

A zatem Doktorantka podjęła się dosyć trudnego tematu, bowiem wskazane powyżej regulacje, a zwłaszcza dyrektywa i jej implementacja do polskiego porządku prawnego zostały wprowadzone stosunkowo niedawno i nie doczekały się gruntownej analizy w orzecznictwie. Należy mieć przy tym na względzie, iż są to zagadnienia budzące liczne wątpliwości przy dokonywaniu wykładni prawa.

Celem pracy jest ustalenie, czy nowe regulacje dotyczące „kanału dystrybucyjnego” bancassurance zmieniają zakres ochrony biorców tego typu usług finansowych oraz czy gwarantują odpowiednie zabezpieczenie ich interesów. Dokonano w niej oceny wpływu nowych obowiązków banków i zakładów ubezpieczeń na dalszą współpracę w „kanale dystrybucyjnym” bancassurance przy uwzględnieniu zmieniającej się sytuacji klienta. Za istotną uznano także odpowiedź na pytanie czy przedmiotowe regulacje powodują zmianę warunków współpracy banków z zakładami ubezpieczeń.

Doktorantka do zrealizowania swojego celu badawczego zastosowała niezwykle interesujący zabieg, a mianowicie omówiła funkcjonujące na rynku modele dystrybucji produktów ubezpieczeniowych przed zmianą przepisów, a następnie przeanalizowała obowiązujące regulacje i ich założenia oraz omówiła wpływ tych przepisów na wcześniej zdefiniowane modele. Bez wątpienia takie podejście badawcze pozwala na osadzenie wyników tych badań w praktyce stosowania analizowanych regulacji, co niewątpliwie jest atutem recenzowanej dysertacji.

Celowi i przyjętem zagadnieniem badawczym została poporządkowana konstrukcja pracy, zaś Doktorantka konsekwentnie trzyma się przyjętych

zagadnień badawczych i realizuje je zgodnie z założonymi metodami badawczymi.

Doktorantka (poza *Wstępem* i *Zakończeniem*) formułuje osiem rozdziałów dysertacji, niezbędnych dla prawidłowego przeprowadzenia wywodu, które są czytelne, jasne, i wewnętrznie spójne.

Rozdział I traktuje o genezie i zakresie pojęcia bancassurance. Pewnym mankamentem jest, to że Doktorantka omawiając zakres pojęcia bancassurance nie odniosła się do motywu 5 preambuły Dyrektywy IDD, gdzie prawodawca europejski wyjaśnił omawiane pojęcie.

Rozdział II dotyczy wpływu międzynarodowych modeli bancassurance na rynek polski. W tym rozdziale Doktorantka przeanalizowała rozwój bancassurance w Polsce począwszy od lat 90, trafnie wskazując na okoliczności wpływające na rozwój tego „kanału dystrybucyjnego”, czyli przede wszystkim przystąpienie Polski do UE, co łączyło się z przyjęciem dorobku prawnego UE oraz funkcjonalnym połączeniem polskiego rynku bankowego z rynkiem unijnych instytucji kredytowych.

W rozdziale III Doktorantka omówiła podmioty i strony stosunku ubezpieczenia.

Następnie w rozdziale IV zatytułowanym korzyści i zagrożenia wynikające z bancassurance, Doktorantka przeanalizowała korzyści i zagrożenia płynące ze sprzedaży ubezpieczeń w „kanale dystrybucyjnym” bancassurance dla banków, zakładów ubezpieczeń, jak i dla klienta. Zawarcie tego rozdziału w pracy wydaje się być zasadne, bowiem zidentyfikowane zagrożenia i ryzyka są niezależne od wybranego w określonym przypadku modelu współpracy pomiędzy bankiem a zakładem ubezpieczeń, a zatem mają znaczenie dla analiz przeprowadzanych w kolejnych rozdziałach pracy.

Rozdział V określa modele bancassurance na polskim rynku przed zmianą przepisów. W tym rozdziale Doktorantka identyfikuje modele bancassurance funkcjonujące na polskim rynku przed wprowadzeniem obowiązujących regulacji (tj. model A - ubezpieczenie grupowe i interes banku, model B - ubezpieczenie grupowe poza interesem banku, Model C - pośrednictwo ubezpieczeniowe, oraz Model D - bank jako ubezpieczający w umowie indywidualnej).

Rozdział VI zawiera analizę regulacji adresowanych do banków i zakładów ubezpieczeń, których autorem jest Komisja Nadzoru Finansowego, natomiast Rozdział VII definiuje obowiązki banku w świetle Rekomendacji U, w powiązaniu z regułami wynikającymi z Dyrektywy IDD i ustaw ją implementujących.

W Rozdziale VIII Doktoranta omawia modele bancassurance na polskim rynku finansowym po zmianie przepisów. W tym rozdziale Doktorantka wskazuje, że w świetle zaleceń organu nadzoru najbardziej korzystnym modelem jest Model D, bowiem w tym modelu bank nie pełni jednocześnie roli ubezpieczającego i pośrednika, a współpraca nie jest oparta na konstrukcji ubezpieczenia grupowego.

Na końcu rozprawy Doktorantka wykazuje stopień udowodnienia postawionych w tej dysertacji tez badawczych.

Doktorantka w swojej rozprawie podnosi, że w rezultacie przyjęcia nowych regulacji prawnych dotyczących oferowania ubezpieczeń, klient jest w znaczenie korzystniejszej sytuacji prawnej. Nowe (analizowane w treści dysertacji) przepisy nakładają bowiem na banki dodatkowe obowiązki i reguły powodując, że ich pracownicy nie są już „sprzedawcami ubezpieczeń” lecz wykonują zadania *quasi* doradców ubezpieczeniowych, dla których najważniejsze są realne oczekiwania i potrzeby klientów, posiadając przy tym

odpowiedni poziom kompetencji oraz narzędzia pracy pozwalające na zrozumienie celu i charakteru nabywcy produktów ubezpieczeniowych.

Generalnie z tokiem rozumowania Doktorantki, wynikającym z analiz przeprowadzonych w treści dysertacji, należy się zgodzić.

Jednak trafność wyboru tematu, prawidłowe zakreślenie obszaru badawczego i celów rozprawy jeszcze nie gwarantują ostatecznego sukcesu. Ten bowiem zależy w ogromnym stopniu od bazy źródłowej jaką Doktorantka wykorzystwała w toku prowadzonych studiów i badań. W przypadku ocenianej rozprawy doktorskiej należy stwierdzić, że literatura ta została zgromadzona w rozmiarze jak sądzę - co najmniej optymalnym. Zarówno ilość przywołanych w rozprawie pozycji literatury naukowej oraz staranna selekcja autorów i ich dzieł zasługuje na uznanie.

Należy również podkreślić, że założonemu celowi pracy towarzyszyły adekwatne metody badawcze. W ocenianej pracy Doktorantka wykorzystwała przede wszystkim metodę formalno-dogmatyczną, uzupełnioną metodą opisową i metodą porównawczą. Zastosowane techniki badawcze to głównie badania literaturowe, analiza i krytyka piśmiennictwa oraz badania dokumentów. Nadto, dodać należy, iż praca jest znakomicie udokumentowana, a przypisy - zwłaszcza ich sporządzenie - nie budzą wątpliwości. Konstrukcja pracy jest prawidłowa i podporządkowana wymogom płynącym ze sformułowania tematu, jak i celom stawianym sobie przez Doktorantkę.

Reasumując, jako jeden z pierwszorzędnych walorów rozprawy Pani mgr Marty Zygier należy wskazać solidność prezentacji, ukazywanie zjawisk, procesów i instytucji w ich pełnej złożoności. W znakomitej większości ustalenia Doktorantki są rzetelne, dobrze uzasadnione, oparte na optymalnej bazie bibliograficznej i merytorycznie trafne.

6

Należy podkreślić również, że rozprawa napisana została z dużą kulturą słowa, językiem komunikatywnym, z wyraźnym dążeniem do jasności prezentacji.

Zauważalną i bardzo cenną cechą Doktoranta jest generalna umiejętność dokonywania syntetycznego przybliżania zagadnień, które ze swojej istoty są bardzo rozległe zakresowo. Doktorantka, co do zasady, nie uległa pokusie „opisywania wszystkiego” co bardzo dobrze świadczy o wewnętrznej dyscyplinie naukowej i bardzo dobrym warsztacie prawniczym. Umiejętności prawnicze w obszarze przybliżania i analizy aktów prawnych, dokonywania wykładni prawa oraz korzystania z dorobku orzecznictwa i doktryny przedmiotu, także nie budzą wątpliwości.

Na koniec pragnę podkreślić, iż przedłożona rozprawa doktorska Pani mgr Marty Zygier zasługuje na w pełni pozytywną ocenę. Odpowiada ona wymogom stawianym pracom doktorskim, gdyż Doktorantka dowiodła znajomości regulacji prawnych, i literatury przedmiotu.

Reasumując swoją recenzję, oceniam przedstawioną mi rozprawę doktorską Pani mgr Marty Zygier pozytywnie, i wnoszę o dopuszczenie Pani mgr Marty Zygier do dalszych stadiów przewodu doktorskiego.

Prof. UKSW dr hab. Piotr Zapadka